

УДК 78.071.3:378.147

DOI 10.31654/2663-4902-2025-PP-4-197-205

Раструба Т. В.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри «Мистецтво співу»
КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»;
доцент кафедри вокально-хорової майстерності
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
rastruba.tetiana@koukim.com; rastruba.tv@ndu.edu.ua
orcid.org/0000-0003-2232-1190

КУРС «ІСТОРІЯ ВОКАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА» В СИСТЕМІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СПІВАКІВ: КРОСДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД

Сучасна система підготовки вокалістів потребує переосмислення ролі історико-теоретичних дисциплін у формуванні фахових компетентностей. Курс «Історія вокального мистецтва» має значний потенціал для інтеграції з виконавською практикою, проте традиційні підходи до його викладання часто обмежуються суто інформативною функцією.

Метою статті є теоретичне обґрунтування та розробка змістово-сислової моделі кросдисциплінарного викладання курсу «Історія вокального мистецтва», яка забезпечує інтеграцію історико-теоретичних знань з вокально-виконавською практикою в системі підготовки майбутніх співаків.

Методи дослідження: аналіз освітніх програм та навчально-методичної документації; систематизація та узагальнення науково-педагогічних джерел з проблем музичної освіти; моделювання педагогічного процесу на основі кросдисциплінарної інтеграції. Результати: розкрито потенціал інтеграції історичних знань із виконавськими дисциплінами для цілісного формування художньо-естетичного світогляду вокалістів, розвитку аналітичного мислення та поглиблення розуміння вокально-виконавських традицій. Визначено ключові фахові компетентності, що формуються у процесі вивчення курсу: здатність працювати з історичними джерелами, інтерпретувати вокальні стилі різних епох, застосовувати міждисциплінарні зв'язки в творчій практиці. Запропоновано структурно-змістову модель кросдисциплінарного викладання, яка включає взаємопов'язане опрацювання історичних матеріалів, вокально-технічних умінь і акторсько-сценічних компонентів. Окреслено педагогічні умови ефективного впровадження: контекстне навчання, практикоорієнтованість, проблемно-пошукова діяльність, співпраця викладачів різних дисциплін, використання мультимедійних ресурсів, розвиток рефлексивності студентів

Наукова новизна: вперше теоретично обґрунтовано та систематизовано структурно-змістову модель кросдисциплінарного викладання курсу «Історія вокального мистецтва» в контексті формування фахових компетентностей майбутніх співаків. Практична значущість: результати дослідження можуть бути використані для вдосконалення освітніх програм підготовки вокалістів, розробки навчально-методичних матеріалів та модернізації змісту історико-теоретичних дисциплін у системі мистецької освіти.

***Ключові слова:** історія вокального мистецтва, кросдисциплінарний підхід, фахова підготовка співаків, вокальне виконавство, структурно-змістова модель, міждисциплінарна інтеграція, фахові компетентності.*

Постановка проблеми. Сучасна музична освіта перебуває на етапі концептуального переосмислення традиційних підходів до викладання фахових дисциплін.

Особливої актуальності це питання набуває у контексті підготовки майбутніх вокалістів, де історичні знання мають трансформуватися у виконавську майстерність. Курс «Історія вокального мистецтва» традиційно розглядався як суто теоретична дисципліна, проте реалії професійної діяльності співака вимагають іншого підходу. Сучасний вокаліст має не просто знати хронологію подій і стилів, а вміти застосовувати історичні знання у власній інтерпретаторській практиці, розуміти культурний контекст твору, відчувати еволюцію вокальних шкіл.

Парадокс полягає в тому, що студенти часто сприймають історію вокального мистецтва як дисципліну, відірвану від їхньої безпосередньої виконавської діяльності. Вони вивчають біографії композиторів, аналізують стильові особливості епох, запам'ятовують дати, але при цьому не бачать прямого зв'язку між цими знаннями та власним виконавством. Виникає розрив між історичною обізнаністю та практичним застосуванням знань у роботі над вокальним репертуаром. Саме цей розрив потребує педагогічного розв'язання через кросдисциплінарну інтеграцію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема професійної підготовки вокалістів та організації освітнього процесу в закладах вищої освіти мистецького профілю активно розробляється вітчизняними та зарубіжними науковцями. Водночас питання кросдисциплінарного підходу до викладання курсу «Історія вокального мистецтва» залишається недостатньо вивченим, що зумовлює необхідність систематизації наявних досліджень та визначення перспективних напрямів наукового пошуку.

Історико-теоретичні аспекти вокального мистецтва ґрунтовно розглянуто у роботах Б. Гнидь [1] та О. Шуляр [11], де систематизовано розвиток національних вокальних шкіл, методичні концепції видатних педагогів та виконавсько-педагогічні досягнення. Ці дослідження є базовими для розуміння еволюції вокальної педагогіки та формування вітчизняної вокальної традиції. В. Федорченко [8] аналізує становлення української вокальної школи в контексті міжкультурних діалогів, що дозволяє осмислити вплив західноєвропейської традиції на вітчизняну вокальну освіту.

Інтеграційні підходи до вокально-виконавської підготовки досліджували Жан Ї [10], яка обґрунтувала систему формування вокально-виконавської майстерності магістрантів через інтеграцію знань з історії, теорії та методики вокального мистецтва у процесі співацького навчання. Ю. Мережко, О. Петрикова та С. Леонтьєва [4] розробили концепцію вокально-виконавської підготовки майбутніх артистів-вокалістів у контексті романсової творчості, акцентуючи увагу на інтерактивних технологіях та інтеграції історичних знань з виконавською практикою.

Міждисциплінарний підхід у вокальній освіті отримав концептуальне обґрунтування в дослідженні китайських науковців Х. Цзян, К. В. Чонг, Х. Ван, В. Ву та Й. Ван [12], які через феноменологічне дослідження вищої освіти виявили механізми розвитку міждисциплінарної компетентності у вокальному виконавстві. Їх дослідження є одним з небагатьох, де кросдисциплінарність розглядається як цілеспрямована педагогічна стратегія, а не як стихійний процес. М. Хоч [13] у своєму науковому доробку окреслює перспективи розвитку вокальної педагогіки через призму міждисциплінарної інтеграції, запропонувавши концептуальну модель для подальших досліджень.

Аналіз наукової літератури засвідчує, що дослідники приділяють значну увагу історико-теоретичним аспектам вокального мистецтва, методикам формування виконавської майстерності та інноваційним технологіям навчання. Водночас бракує системних досліджень, які б інтегрували ці напрями в контексті викладання курсу «Історія вокального мистецтва». Кросдисциплінарний підхід як педагогічна стратегія організації цього курсу залишається малодослідженим, що визначає актуальність і новизну нашого дослідження.

Метою статті – теоретично обґрунтувати та розробити змістово-сміслову модель кросдисциплінарного викладання курсу «Історія вокального мистецтва», яка

забезпечує інтеграцію історико-теоретичних знань з вокально-виконавською практикою в системі підготовки майбутніх співаків.

Виклад основного матеріалу. Кросдисциплінарний підхід до викладання курсу «Історія вокального мистецтва» відповідає сучасним тенденціям розвитку вищої музичної освіти. Він передбачає не просто міжпредметні зв'язки, а глибоку інтеграцію знань, умінь і навичок з різних дисциплін навколо спільної професійної мети. Такий підхід дозволяє студентам бачити музичне мистецтво як цілісне явище, де історія, теорія та практика нерозривно пов'язані. При цьому історичні знання набувають прикладного характеру, стають інструментом для вирішення конкретних виконавських завдань.

Термін «кросдисциплінарність» походить від латинського префіксу *cross* (через, крізь, поперек) та слова *disciplina* (навчання, виховання, наука). Етимологічно поняття відображає ідею перетину, проходження крізь межі окремих наукових дисциплін.

Філософія як «універсальне теоретичне пізнання, що вивчає начала всього суцього» [9, с. 107] визначає методологічні засади кросдисциплінарного підходу. У філософії науки кросдисциплінарність розглядається як епістемологічна стратегія, що передбачає вихід за межі моно-дисциплінарного мислення заради досягнення більш повного та адекватного знання про складні об'єкти дослідження.

Кросдисциплінарність як загальнонауковий феномен визначається як «метод, що виводить дослідника поза межі окремої дисципліни, але без співробітництва (кооперації) чи об'єднання (інтеграції) з відповідними дисциплінами». Кросдисциплінарність «студіює предмет за допомогою методів, запозичених із дисциплін, що не мають безпосереднього відношення до цього предмета» [3, с. 52].

З соціокультурної позиції кросдисциплінарність набуває особливого значення в контексті глобалізації та культурного діалогу. Як зазначає Лю Їге, «новий досвід світобачення, пов'язаний із сучасними процесами глобалізації та інтернаціоналізації, ставить культурні смисли і символи всіх епох та народів у стан нескінченного кроскультурного діалогу-полілогу. Подолання етноцентризму в сучасному плюралістичному світі стає життєво важливим. Таким чином, міжпредметність, кросдисциплінарність, крос-культурність є сьогодні основними методологічними передумовами пізнання навколишньої дійсності» [2].

У педагогіці кросдисциплінарний підхід розглядається як інноваційна стратегія організації освітнього процесу, що спрямована на формування цілісного світогляду студентів.

За визначенням дослідників, «міждисциплінарність є ядром трансформації системи та структури, цілей та завдань, змісту та технологій, освітнього середовища та характеру комунікації. Вона передбачає вихід за межі дисциплінарних правил з метою віднайдення нового розуміння і водночас кооперацію з іншими сферами знань, проектування спільної дослідницької діяльності та розширення ресурсів окремих дисциплін» [5, с. 172].

На основі проаналізованих позицій можна сформулювати інтегроване визначення кросдисциплінарного підходу в контексті музичної освіти, зокрема вокального мистецтва – це педагогічна стратегія організації освітнього процесу, що передбачає методологічне збагачення через використання дослідницьких методів суміжних дисциплін (музикознавства, виконавського мистецтва, педагогіки, психології, культурології та ін.), змістову інтеграцію історичних знань з практичними виконавськими навичками студентів, формування цілісної картини професійної діяльності вокаліста через синтез історичної, теоретичної та виконавської складових, трансформацію історичних знань у конкретні виконавські компетентності та методичну гнучкість в адаптації навчання до індивідуальних потреб студентів.

Обґрунтування інтеграції історико-мистецьких і виконавських складових у підготовці співака ґрунтується на сучасних підходах до формування цілісної фахової компетентності майбутнього фахівця галузі музичного мистецтва. До прикладу,

освітній компонент «Історія вокального мистецтва», який входить до навчального плану першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Спів» В5 «Музичне мистецтво», виконує ключову роль у формуванні системного бачення розвитку вокальної культури, закономірностей становлення професійного співу та його художньо-естетичної природи.

Зміст робочої програми навчальної дисципліни, укладеної І. Бойко та Н. Плонською [6], охоплює широкий історичний спектр – від вокальних практик Давнього Єгипту й Сходу до тенденцій вокального мистецтва початку XXI століття. Таке послідовне розгортання матеріалу забезпечує студентам не лише хронологічну обізнаність, а й можливість усвідомлення історичної логіки розвитку вокальної техніки, стилістики, жанрової різноманітності та естетичних орієнтирів різних епох. Вивчення питань зародження співу в культурі античності, становлення християнського хорового співу, формування оперного жанру як провідного фактора розвитку сольного вокалу, еволюції української вокальної традиції XVII–XXI століть створює теоретичне підґрунтя для практичного оволодіння сучасними виконавськими моделями.

Досягнення цього ефекту безпосередньо пов'язане з формуванням фахових компетентностей, визначених у освітній програмі та Стандарті першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [6; 7]. Зокрема, такі компетентності, як СК 3 (здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва), СК 5 (здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва) та СК 18 (здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці), актуалізують необхідність прямого взаємозв'язку між історією вокального мистецтва та сучасною практикою виконавства. Для співака знання про історичні стилі, типи дихання, специфіку звуковедення, манеру творення художнього образу в різні історичні періоди стають інструментом свідомого формування власної виконавської техніки.

Виконавські дисципліни – сольний спів, концертмейстерський клас та мистецтво акомпанементу, клас вокального ансамблю та ін. – передбачають формування навичок інтерпретації музичного твору. Інтеграція з курсом «Історія вокального мистецтва» дозволяє підсилити цей процес завдяки включенню історико-стилістичного аналізу у виконавську практику. Такий підхід забезпечує реалізацію компетентностей СК 6 (здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.) та СК 11 (здатність оперувати професійною термінологією). Студенти отримують можливість не лише озвучити музичний твір, а й відтворити його стильову природу – від кантиленної манери епохи бельканто до більш драматизованих концепцій співу XIX–XX століть.

Значною мірою інтеграція дисциплін сприяє формуванню аналітичних умінь, про що вказано у СК 7 та СК 12 ОПП «Спів», оскільки студенти навчаються зіставляти історичні моделі вокального мислення із сучасними вимогами виконавства. Це забезпечує розвиток критичного ставлення до власної техніки, інтерпретаційних рішень і художніх пріоритетів. Наявність міждисциплінарних зв'язків, про що наголошується у СК 13 освітньо-професійної програми, закладених у самій структурі курсу, також відкриває можливості для поєднання вокальної педагогіки, історії культури, музикознавства, сценічної підготовки, що є особливо важливим для солістів-вокалістів.

З огляду на це історія вокального мистецтва не є лише інформаційною частиною фахової освіти, вона виконує функцію методологічного підґрунтя для виконавського розвитку. Інтеграція дисциплін створює цілісну освітню модель, у якій історичні знання формують художній світогляд студента, а виконавські практики забезпечують можливість перевірити ці знання у власній творчості. Таке поєднання сприяє культурній ідентифікації вокаліста, глибшому розумінню українських і світових традицій співу, сформованості здатності до творчих інновацій та мистецьких інтерпретацій, що відповідає сучасним вимогам фахової підготовки.

Підкреслимо, що сучасна фахова підготовка співаків стикається з необхідністю поєднання історико-культурних, виконавських, аналітичних і комунікативних компетентностей у межах цілісного освітнього середовища. У зазначеній площині кросдисциплінарний підхід, який передбачає інтеграцію різних галузей знань у межах одного освітнього процесу, виступає не лише методологією, а й інструментом формування професійної культури майбутнього співака. Освітній компонент «Історія вокального мистецтва» за своєю структурою та змістом є оптимальним для кросдисциплінарної інтеграції, оскільки містить значний аналітичний, культурологічний і практично орієнтований потенціал.

У межах порушеної проблеми ми пропонуємо структурно-змістову модель кросдисциплінарного викладання курсу «Історія вокального мистецтва», розроблену на принципах міжпредметної взаємодії, когнітивної інтеграції та практичної спрямованості фахової підготовки співака. Ця модель включає чотири взаємопов'язані компоненти: *цільовий; змістовий; процесуальний та оцінювально-результативний.*

Цільовий компонент передбачає формування у здобувачів цілісного уявлення про розвиток вокального мистецтва та здатності застосовувати історичні знання у виконавській, педагогічній та аналітичній діяльності. Основні його цілі – поєднати історичні уявлення про вокальну культуру з професійними виконавськими навичками; забезпечити розуміння стилістичних норм різних епох для формування інтерпретаційної компетентності; сприяти виробленню у студента вміння переосмислювати традиції у власній творчій практиці; створити умови для формування дослідницької та рефлексивної готовності до саморозвитку.

Змістовий компонент передбачає подання змісту курсу не як ізольованих історичних відомостей, а як мережу смислових блоків, що пов'язуються з іншими професійними дисциплінами.

а) Історико-культурний блок.

Включає вивчення умов виникнення вокальних традицій, етапів розвитку співу, ключових стильових моделей і вокальних шкіл. Матеріал поєднується з курсами «Історія світової музики», «Історія української музики», «Вокальна та інструментальна музика сучасних композиторів Київщини».

б) Вокально-технічний блок.

Історичні стилі співу співвідносяться з практичною технікою: формування дихання (античний спів, бельканто), артикуляційні особливості різних шкіл, типи звуковедення (кантилена, декламаційність, драматична манера). Інтегрується з курсами «Спеціальний клас. Сольний спів», «Клас вокального ансамблю».

в) Інтерпретаційно-аналітичний блок.

Передбачає вивчення історичних моделей трактування вокального твору, аналіз партитур та стилістичних вимог. Має зв'язок із дисциплінами: «Концертмейстерський клас та мистецтво акомпанементу», «Аналіз музичних творів», «Вокальне аранжування та читання партитур».

г) Комунікативно-проектний блок.

Спрямований на використання історичного матеріалу в творчих проєктах, підготовці концертів, лекцій-концертів, мистецьких презентацій. Інтегрується з дисциплінами «Менеджмент в сфері культури і мистецтва», «Майстерність актора».

Такий змістовий підхід дозволяє студенту бачити історію вокалу як живу систему, що безпосередньо формує сучасну практику співу.

Процесуальний компонент (технології та форми роботи) призначений для забезпечення кросдисциплінарності й використовуються: кейсові методи (аналіз історичних шкіл співу на прикладі практичних вокальних завдань); інтегровані заняття (лекторно-практичні заняття спільно з викладачами сольного співу); вокально-історичні лабораторії (виконання творів з попереднім історико-стильовим аналізом); проєктні форми роботи (створення концертних програм, присвячених окремим

епохам); мультимедійні технології (аудіо-архіви, порівняння виконавських інтерпретацій різних періодів).

Оцінювально-результативний компонент передбачає: аналіз здатності студента відтворювати стильові особливості творів; демонстрацію історичної поінформованості в процесі вокальної інтерпретації; здатність до власних аналітичних суджень; участь у творчих проєктах, що вимагають інтеграції кількох дисциплін.

Звідси, результатом реалізації запропонованої моделі виступає формування комплексної фахової компетентності, що поєднує історичні знання, виконавські навички, дослідницькі уміння та творчу рефлексію.

На основі аналізу сучасних педагогічних досліджень, закономірностей фахової музичної підготовки та специфіки вокального навчання можна визначити такі ключові **педагогічні умови**.

Створення інтегрованого освітнього середовища – ефективність кросдисциплінарного підходу можлива лише за умов, коли дисципліни не існують ізольовано, а викладачі взаємодіють. Це передбачає: узгодженість навчальних планів і змістових модулів; спільне планування занять викладачами сольного співу, концертмейстерського класу та ін.; формування наскрізних тем («Епоха бароко», «Бельканто», «Українська вокальна традиція»), що вивчаються одночасно у різних курсах.

Використання практико-орієнтованих педагогічних технологій. До таких технологій належать: історико-виконавські майстер-класи, де студенти виконують твори певної епохи з урахуванням історичних манер співу; інтерпретаційні студії, де виконавець аргументує вибір темпу, фразування, динаміки, спираючись на історичні джерела; аналітико-виконавські семінари з порівнянням трактувань видатних співаків.

Залучення ресурсів мистецької практики. Ефективність кросдисциплінарності посилюється через: роботу з автентичними нотними виданнями; аналіз архівних звукозаписів вокалістів різних шкіл; участь у творчих проєктах, присвячених окремим історичним періодам; співпрацю з професійними солістами, хормейстерами, диригентами. Такі методи забезпечують глибоко вмотивоване засвоєння історичного матеріалу.

Формування дослідницької та рефлексивної позиції студента. Для цього необхідно: стимулювати самостійні історико-виконавські дослідження; використовувати проблемні завдання (наприклад: «Як би ви виконали арію в манері XVIII ст.?» тощо); застосовувати рефлексивні щоденники вокаліста, де студент фіксує власні відкриття, помилки, асоціації між історією та практикою.

Забезпечення міждисциплінарної координації викладацького колективу. Мова йде про: розробку спільних критеріїв оцінювання; погоджені методичні підходи до формування вокально-технічних навичок; взаємне відвідування занять викладачами для єдності педагогічних вимог.

Виходячи з цього, запропонована нами структурно-змістова модель кросдисциплінарного викладання курсу «Історія вокального мистецтва» демонструє, що історичні знання необхідно інтегрувати в саму тканину виконавської підготовки. Така модель забезпечує розвиток глибокої інтерпретаційної культури, професійної самостійності, творчого мислення та культурної ідентичності вокаліста. Її ефективність можлива лише за умов створення інтегрованого освітнього середовища, використання практичних методик, активного залучення мистецьких ресурсів та координації педагогів, що формують цілісний професійний шлях майбутнього співака.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що курс «Історія вокального мистецтва» посідає ключове місце в системі фахової підготовки майбутніх співаків, оскільки формує цілісне уявлення про ґенезу вокальних традицій, стильові трансформації та закономірності розвитку світового і національного вокального мистецтва. Застосування кросдисциплінарного підходу забезпечує глибшу інтеграцію історичних знань із виконавськими дисциплінами, розширює фахову компетентність здобувачів освіти та сприяє їхній професійній самореалізації.

Аналіз змісту навчальної програми та виокремлених фахових компетентностей засвідчує, що історичні знання виконують не лише інформаційну, а й операційну функцію: вони стають основою для розвитку виконавського мислення, формують аналітичні та інтерпретаційні вміння, забезпечують здатність свідомо поєднувати традиції з інноваційними технологіями вокального виконавства. Такий підхід дозволяє вдало інтегрувати «Історію вокального мистецтва» у практичну підготовку співаків, активізуючи міждисциплінарні зв'язки з сольним співом, ансамблевим виконавством, сценічною підготовкою та музичною педагогікою.

Важливим результатом кросдисциплінарної інтеграції є підвищення інтерпретаційної свідомості вокаліста: історичні відомості про виконавські школи, манеру співу певних епох, розвиток техніки *bel canto*, жанрову специфіку опери чи духовної музики дозволяють майбутньому співакові глибше розуміти стиль твору, логіку композиторського задуму і вимоги до художнього образу. Таким чином, історичний контекст стає дієвим інструментом виконавської практики, впливаючи на вибір тембрових фарб, динамічної моделі, характеру фразування, вокально-технічних засобів та сценічної поведінки.

Практичні можливості застосування історичних знань у діяльності вокалістів виявляються в: усвідомленому формуванні інтерпретаційної стратегії; здатності адаптувати техніку співу до стильових вимог бароко, класицизму, романтизму чи модернізму; умінні критично аналізувати виконавські традиції та будувати власну творчу індивідуальність; використанні історичних джерел та музикознавчих досліджень у підготовці до концертних виступів; покращенні комунікації між педагогом і студентом через опору на фактичний матеріал і професійну термінологію.

Отже, кросдисциплінарне викладання курсу «Історія вокального мистецтва» не лише розширює науково-теоретичний світогляд майбутніх співаків, а й істотно підсилює їхню виконавську компетентність. Історичні знання стають фундаментальною складовою професійної ідентичності вокаліста, формують аналітичне мислення, забезпечують гнучкість у роботі з різними стилями та жанрами і сприяють становленню високого рівня художньої культури виконавця. У перспективі це створює умови для виховання конкурентоспроможних фахівців, здатних творчо реалізовувати себе в сучасному соціокультурному просторі.

Подальші перспективи дослідження полягають у поглибленні методичних підходів до кросдисциплінарної інтеграції фахових вокальних дисциплін та розробленні практичних моделей їхнього впровадження в освітній процес підготовки співаків.

Література

1. Гнидь Б. П. Історія вокального мистецтва: підруч. Київ : НМАУ, 1994. 320 с.
2. Лю Іге. Крос-культурний підхід як методологічна основа професійної підготовки майбутніх учителів. *Наука і освіта*, № 2, 2023. С. 121–126.
3. Макух Д. Міждисциплінарний підхід як інноваційна стратегія сучасної вищої школи. *Молодий вчений*, 2023. № 6 (118). С. 51–55.
4. Мережка Ю., Петрикова О., Леонтьєва С. Вокально-виконавська підготовка майбутніх артистів-вокалістів у вищій школі на основі міждисциплінарної інтеграції. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*, V (23), I.: 139, P. 71–73.
5. Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва : монографія / Печенюк М. А. та ін.; за заг. ред. В. М. Лабунця. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2020. 240 с.
6. Робоча програма навчальної дисципліни «Історія вокального мистецтва» для здобувачів вищої освіти галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-професійної програми «Спів» / Розроб. І. Бойко, Н. Плонська. Київ: КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського», 2024. 38 с.
7. Стандарт вищої освіти. Перший (бакалаврський рівень) вищої освіти. Ступінь «бакалавр». Галузь знань 02 «Культура та мистецтво», спеціальність: 025 «Музичне мистецтво». Затверджений МОН України від 24.05.2019 р. № 727. URL: <https://surfl.li/amwcti>.
8. Федорченко В. К. Деякі історичні аспекти розвитку української академічної вокальної школи. *Мистецька освіта: проблеми і перспективи розвитку в контексті європейської інтеграції*: зб. наук. пр. / за заг. ред. І. В. Баладинської, Н. Є. Колесник. Дрогобич, 2017. С. 90–95.

9. Філософія: словник термінів та персоналій / В. С. Бліхар, М. А. Козловець, Л. В. Горохова, В. В. Федоренко, В. О. Федоренко. Київ: КВІЦ, 2020. 274 с.
10. Чжан Ї. Вокально-педагогічна творчість, як передумова виконавської діяльності співака : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03. Одеса, 2006. 16 с.
11. Шуляр О. Д. Історія вокального мистецтва: монографія. 2-ге видання, переробл. та доповн. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ : ПНУ, 2013. 360 с.
12. He Jiang, Ku Wing Cheong, Henghua Wang, Wenbo Wu, Yuqi Wang. Developing Interdisciplinary Competency in Voice Performance: A Phenomenological Study of Higher Education in China. *Journal of Voice*. Mosby. 2024. Sep. doi: 10.1016/j.jvoice.2024.09.006.
13. Hoch M. Voice Pedagogy: The Current Landscape and a Blueprint for Moving Forward. *Voice and Speech Review*. 2020. 14(2). Pp. 121–123.

References

1. Hnyd, B. P. (1994). *Istoriia vokalnogo mystetstva* [History of vocal art]. Kyiv: NMAU [in Ukrainian].
2. Liu, Yihe. (2023). Kros-kulturnyi pidkhid yak metodolohichna osnova profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv [Cross-cultural approach as a methodological basis for future teachers' professional training]. *Nauka i osvita – Science and Education*, 2, 121–126 [in Ukrainian].
3. Makukh, D. (2023). Mizhdystsyplinarnyi pidkhid yak innovatsiina stratehiia suchasnoi vyshchoi shkoly [Interdisciplinary approach as an innovative strategy of modern higher education]. *Molodyi vchenyi – Young Scientist*, 6 (118), 51–55 [in Ukrainian].
4. Merezko, Yu., Petrykova, O., & Leontieva, S. (n.d.). Vokalno-vykonavska pidhotovka maibutnikh artistiv-vokalistiv u vyshchii shkoli na osnovi mizhdystsyplinarnoi intehratsii [Vocal and performing training of future vocalists in higher education based on interdisciplinary integration]. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*, V (23), 139, 71–73 [in Ukrainian].
5. Pecheniuk, M. A., et al. (2020). Profesiino-pedahohichna pidhotovka maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva [Professional and pedagogical training of the future music teacher]. V. M. Labunets (Ed.). Kamianets-Podilskyi: Vydavets PP Zvoleiko D. H. [in Ukrainian].
6. Boiko, I., & Plonska, N. (2024). Robocha prohrama navchalnoi dystsypliny "Istoriia vokalnogo mystetstva" [Syllabus of the academic discipline "History of Vocal Art"] for students of specialty 025 Music Art. Kyiv: Akademiia mystetstv imeni Pavla Chubynskoho [in Ukrainian].
7. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2019). Standart vyshchoi osvity. Pershyi (bakalavrskiy) riven. Spetsialnist 025 "Muzychne mystetstvo" [Higher education standard. Bachelor's level. Specialty 025 "Music Art"]. Approved 24.05.2019, № 727. Retrieved from <https://surl.li/amwcti> [in Ukrainian].
8. Fedorchenko, V. K. (2017). Deiaki istorychni aspekty rozvytku ukrainskoi akademichnoi vokalnoi shkoly [Some historical aspects of the development of the Ukrainian academic vocal school]. In I. V. Baladynska & N. Ye. Kolesnyk (Eds.), *Mystetska osvita: problemy i perspektyvy rozvytku v konteksti yevropeiskoi intehratsii – Art education: problems and prospects in the context of European integration* (pp. 90–95). Drohobych [in Ukrainian].
9. Blikhar, V. S., Kozlovets, M. A., Horokhova, L. V., Fedorenko, V. V., & Fedorenko, V. O. (2020). *Filosofii: slovnyk terminiv ta personalii* [Philosophy: Dictionary of terms and personalities]. Kyiv: KVITs [in Ukrainian].
10. Chzhan, Yi. (2006). Vokalno-pedahohichna tvorchist yak peredumova vykonavskoi diialnosti spivaka [Vocal-pedagogical creativity as a prerequisite for the singer's performing activity]. *Author's abstract of Candidate's thesis*, Odessa [in Ukrainian].
11. Shuliar, O. D. (2013). *Istoriia vokalnogo mystetstva* [History of vocal art]. (2nd ed., revised and supplemented). Ivano-Frankivsk: Prykarpatskyi natsionalnyi universytet im. V. Stefanyka [in Ukrainian].
12. He, Jiang, Ku, Wing Cheong, Henghua, Wang, Wenbo, Wu, Yuqi, Wang. (2024). Developing Interdisciplinary Competency in Voice Performance: A Phenomenological Study of Higher Education in China. *Journal of Voice*. Mosby [in English]. Sep. doi: 10.1016/j.jvoice.2024.09.006.
13. Hoch, M. (2020). Voice Pedagogy: The Current Landscape and a Blueprint for Moving Forward. *Voice and Speech Review*, 14(2), 121–123 [in English].

Rastruba T.

Candidate of Pedagogical Sciences,
associate professor of the Department of Art of Singing,
Pavlo Chubynsky Academy of Arts
Communal Higher Educational Establishment of Kyiv Regional;
Candidate of Pedagogical Sciences,
associate professor of the department of vocal and choral skills
Mykola Gogol Nizhyn State University
rastruba_1510@ukr.net
orcid.org/0000-0003-2232-1190

**THE COURSE «HISTORY OF VOCAL ART» IN THE SYSTEM
OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE SINGERS:
A CROSS-DISCIPLINARY APPROACH**

The modern system of training vocalists requires a rethinking of the role of historical and theoretical disciplines in the formation of professional competencies. The course «History of Vocal Art» has significant potential for integration with performance practice, however, traditional approaches to its teaching are often limited to a purely informative function.

The aim of the article is to provide theoretical substantiation and develop a content-semantic model of cross-disciplinary teaching of the course «History of Vocal Art», which ensures the integration of historical and theoretical knowledge with vocal performance practice in the system of training future singers.

Research methods: analysis of educational programs and educational-methodological documentation; systematization and generalization of scientific and pedagogical sources on the problems of music education; modeling of the pedagogical process based on cross-disciplinary integration. Results: the potential of integrating historical knowledge with performance disciplines for the holistic formation of the artistic and aesthetic worldview of vocalists, development of analytical thinking and deepening understanding of vocal performance traditions has been revealed. Key professional competencies formed in the process of studying the course have been identified: the ability to work with historical sources, interpret vocal styles of different eras, and apply interdisciplinary connections in creative practice. A structural and content model of cross-disciplinary teaching has been proposed, which includes the interconnected processing of historical materials, vocal-technical skills and acting-stage components. Pedagogical conditions for effective implementation have been outlined: contextual learning, practice-orientation, problem-search activity, collaboration of teachers of different disciplines, use of multimedia resources, development of students' reflexivity.

Scientific novelty: for the first time, a structural and content model of cross-disciplinary teaching of the course «History of Vocal Art» in the context of forming professional competencies of future singers has been theoretically substantiated and systematized.

Practical significance: the research results can be used to improve educational programs for training vocalists, develop educational and methodological materials, and modernize the content of historical and theoretical disciplines in the system of art education.

Key words: history of vocal art, cross-disciplinary approach, professional training of singers, vocal performance, structural and content model, interdisciplinary integration, professional competencies.